

Foto: SEGES

Nye stramninger i kampen mod Salmonella Dublin

Kvægbruget fortsætter kampen for at blive salmonellafrig. Nu sættes ind med yderligere stramninger.

Nu skrues der op for den landsdækkende plan for bekæmpelse af Salmonella Dublin. Fødevarestyrelsen indfører en række stramninger, som skal lede dansk kvægbrug tættere på målet om at blive salmonellafrig. Og stramningerne bakkkes op af L&F Kvæg. Sektordirektør Ida Storm er klar i målet:

"Vi skal i mål med det her, og det kommer vi! De nye tiltag er bare første led i en skærpselse af bekæmpelsesplanen".

Kvægformand Christian Lund er enig og supplerer:

"Det er en lang og sej kamp mod målet, men vi er allerede kommet meget langt takket være en stor indsats fra mange kvægbrugere. Med den nye plan bliver der skruet på flere af de knapper, vi ved har effekt," lyder det fra formanden.

Her kommer stramningerne

De væsentligste stramninger og ændringer i bekæmpelsesplanen ser sådan ud:

- Ny niveautildeling: Der vil fremover kun være salmonellaniveau 1 og 2: Enten er man smittet, eller også er man ikke. Alle besætninger i niveau 2 sættes under offentligt tilsyn.
- Gebyrbelagt kontrol af ejendomme i niveau 2.
- Der gennemføres gebyrbelagt kontrol i niveau 2-egendomme. Det første kontrolbesøg foretages, når bedriften har været under offentligt tilsyn i 6 mdr. Derefter gentages med 6 mdr. mellemrum. Handlingsplan og fremdrift af den samt andre forhold kontrolleres.

- Der sanktioneres, hvis love og regler findes overtrådt.
- Øget prøvetagning på smittede ejendomme.
- For at øge sikkerheden for, at en ejendom er fri for smitte, når den placeres i niveau 1, øges kravet til prøvetagning. Der skal fremover tages 8-25 blodprøver af kalve mellem tre og seks måneder. Når prøverne af kalvene er tilfredsstillende, skal der også tages 30 blodprøver af dyr mellem 6-24 måneder. Prøvetagningen skal gentages med tre måneders mellemrum, indtil ejendommen kan placeres i niveau 1 (ikke smittet). Krav om prøver af gylle og gødning bortfalder.
- Øgede krav til handlingsplan: Handlingsplanen skal fremover udarbejdes i samarbejde med en dyrlæge. Der vil være nye krav til planens indhold bl.a. vedr. gylle- og gødningshåndtering, brug af hygiejnescore og anvendelse af kælvningsboksen – samt fokus på at undgå spredning til naboejendomme. Og så vil Fødevarestyrelsen som nævnt kontrollere, at handlingsplanen overholdes, når de kommer på kontrolbesøg.

Tænk på din nabo

Ida Storm og Christian Lund er begge overbeviste om, at stramningerne nok skal få kvægbruget tættere på målet. Ida Storm understreger dog samtidig, at det er vigtigt, at smittede besætninger også er bevidste om deres ansvar: "Jeg vil virkelig appellere til de

smittede besætninger om at have øje for fællesskabet og om at tage sanering og smittebeskyttelse alvorligt. De er nødt til at være sig bevidst, at det ikke kun handler om deres egen besætning. Ikke smittede besætninger har helt op til 33 pct. risiko for at få salmonella i løbet af et par år, hvis de har smittede naboer inden for 5 km. Det er 30-45 gange større risiko, end hvis man ikke har en smittet nabo," forklarer hun.

Derfor bliver vi ved

Men hvorfor kaster vi ikke bare håndklædet i ringen og slår os til tåls med, at det var så dér, vi kunne nå til? Da kvægbruget i 2004 for alvor satte ind overfor Salmonella Dublin, var en fjerdedel af landets malkekvægsbesætninger smittet. Nu er vi nede på 9,7 pct. Christian Lund svarer uden tøven:

"Vi bliver ved af to væsentlige grunde: For det første fordi Salmonella Dublin kan smitte mennesker og give alvorlig sygdom. For det andet fordi salmonella især kan have store sundhedsmæssige og økonomiske konsekvenser, når det rammer bedrifter i niveau 1, som ikke tidligere har haft smitten. Derfor vil vi ikke blive ved med til evig tid at bruge ressourcer på nærvæd og næsten – den eneste langsigtede løsning er at få udryddet salmonella i dansk kvægbrug," slår formanden fast.

Stramningerne ventes at træde i kraft i juli 2021, når de er indarbejdet i en ny bekendtgørelse.

/ Kirsten Marstal, kfm@seges.dk

4 gode råd om smittebeskyttelse ved gyllekørsel

SIDE 2

Hver fjerde kalv i malkekvægsbesætninger opstaldes nu sammen med andre

SIDE 3

Derfor skal kalvene have mere mælk

SIDE 4

4 gode råd om smittebeskyttelse ved gyllekørsel

Det er vigtigt, at du undgår at få smitte i besætningen i forbindelse med gylleudbringning. Her er fire enkle forholdsregler, du kan tage.

Vi nærmer os 1. februar, hvor sæsonen for udbringning af gylle starter, når forholdene er til det. Men vær opmærksom på, at gylle kan indeholde sygdomsfremkaldende smitstoffer.

Derfor er det vigtigt, at du tager nogle forholdsregler, så du undgår at få smitte ind i din besætning og ikke risikerer, at den bliver spredt rundt i besætningen. De vigtigste er som følger:

1. Fastlæg kørselsruter

Start med at danne dig et overblik over hvilke kørselsruter, der benyttes i besætningen. Aftal med maskinstationen og/eller traktorføreren, hvilke ruter gyllevognen må køre. Undlad at bruge de samme kørselsveje, som fodervognen benytter, og hold afstand til foderet. Der er ikke lang vej for smitten ind til foderbordet og dyrene via foderet eller hjulene på fodervognen.

På nogle bedrifter er gylletanken placeret, så det ikke kan undgås, at gyllevognen må krydse fodervognenes rute. I så fald bør du have en plan for, hvordan du holder disse knudepunkter rene efter endt kørsel.

Sørg desuden for at holde afstand til stalde og dyr under kørslen – det gælder også kalve, der går ude i hytter eller i kalvevogne.

Den mest optimale rute kan betyde, at der skal køres nogle hundrede meter mere for hvert læs. Men det er besværet værd i forhold til de konsekvenser, det har at få sygdom ind i besætningen.

2. Undgå spild af gylle

Undgå spild ved påfyldning af gylle og under kørsel. Hvis du spilder gylle, er der risiko for, at andre køretøjer kører henover og spreder smitte

rundt. Hvis uheldet alligevel er ude, så sørg for at have en procedure for, hvordan du vil håndtere spild.

3. Stil krav om rent udstyr

Der er ikke kun risiko for at sprede smitte internt på ejendommen, men også mellem ejendomme via gylleforurenede køretøjer og udstyr. Stil derfor krav til din maskinstation om at komme med rent og desinficeret udstyr.

Hvis gyllevognen efter brug hos dig vaskes og desinficeres på ejendommen, skal vaskepladsen være placeret et sted, hvor vaskevandet ikke kan ende i foderet eller i nærheden af dyr. Vær også opmærksom på, at aerosoler i form af små dråber, der opstår under vask, heller ikke må kunne drive ind over foder eller dyr, da de er en meget effektiv smittespredere.

Hver fjerde kalv i malkekvægsbesætninger opstaldes nu sammen med andre kalve

Introduktionen af det statslige dyrevelfærdsmærke Hjerteordningen har øget antallet af kalve, der går sammen, fra de er syv dage gamle.

Kalve er, ligesom køer, flokdyr og har behov for at være sammen med andre kalve. Derfor er der krav om, at kalve skal kunne se og røre andre kalve. Men undersøgelser har vist, at kalvene har det endnu bedre, hvis de går sammen med andre kalve.

Derfor er der i både den økologiske produktion og i det statslige dyrevelfærdsmærke krav om, at kalve skal gå sammen med andre kalve, fra de er syv dage gamle. I praksis vil kalvene ofte gå sammen i par.

Kravet i den økologiske produktion har været her i årevis, og 1. januar 2020 trådte

velfærdsmærket i kraft for kvægsbesætninger. Dog gjaldt kravet om parvis opstaldning først for kalve født fra og med 1. januar 2021.

Stor tilslutning til velfærdsmærket

Tilmeldingen til velfærdsmærket har været en succes. Således var der i februar 2020 540 tilmeldte besætninger, og ved udgangen af 2020 var antallet af tilmeldte besætninger oppe på 1.030. Heraf var de 609 mælkeleverende besætninger med i alt ca. 130.000 køer.

Rigtigt mange kalve er dermed blevet omfattet af ordningen. Medtages de økologiske kalve, der

ikke er med under ordningen, vil ca. hver fjerde fødte kalv i Danmark blive opstaldet sammen med andre kalve efter deres 7. levedag.

Fordelingen af kvægsbesætninger i Hjerteordningen

Mælkeleverende kun med hjertemælk: 250
Mælkeleverende kun med hjertekød: 28
Mælkeleverende med både hjertekød og hjertemælk: 331
Ikke-mælkeleverende med hjertekød: 421

/ Peter Raundal, pra@seges.dk

4. Oplys status ved offentligt tilsyn

Hvis din besætning er underlagt offentligt tilsyn, fx hvis den er i salmonellaniveau 2 eller 3, gælder der særlige regler. Her skal håndtering af gylle foregå efter Fødevarestyrelsens anvisninger, ligesom du er forpligtet til at oplyse om din status til maskinstationen.

/ Malene Budde, mabu@seges.dk

Nu kan du indstille **Årets elev i kvægproduktion 2021**

Har du en elev, som er en god ambassadør for branchen og udviser faglighed, initiativ og nysgerrighed? Så skal du indstille vedkommende til 'Årets elev i kvægproduktion'.

Prisen 'Årets elev i kvægproduktion 2021' er målrettet elever på landmandsuddannelsen, og vinderen offentliggøres i forbindelse med kvægsektorens virtuelle årsmøde 1. marts 2021.

Alle bedrifter og skoler med landmandsuddannelsen, der har eller har haft elever (1. HF eller 2. HF) ansat i perioden 1.8.2020 til 1.3.2021, har mulighed for at indstille én elev pr. bedrift/skole.

Husk, at eleven skal være indforstået med, at han eller hun indstilles.

Se, hvordan du indstiller en elev på landbrugsinfo.dk. Søg efter "Årets elev i kvægproduktion". Deadline for indstilling er 8. februar 2021 kl. 20.00.

/ Christine Ilsoe, chil@seges.dk

Valg til L&F Kvægs bestyrelse foregår digitalt

Valg til L&F Kvægs bestyrelse foregår i år digitalt i forbindelse med årsmødet 1. marts. Hvis du vil stemme, skal du tilmelde dig senest 23. februar.

I år er der som bekendt ingen Kvægekongres. Derfor afholdes valget til L&F Kvægs bestyrelse i forbindelse med det digitale årsmøde 1. marts 2021. Der skal vælges fire bestyrelsesmedlemmer og en suppleant, som vælges for to år ad gangen til at varetage sektorens interesser.

Valget står blandt medlemmer fra landboforeningerne. Familielandbruget har allerede holdt valg blandt deres medlemmer i forbindelse med deres årsmøde i oktober 2020.

Vil du stemme til valget? Husk tilmelding

Valget foregår digitalt, og derfor er det nødvendigt, at du tilmelder dig på forhånd, hvis du vil stemme til bestyrelsesvalget. Tilmelding til valget foregår på kvaegkongres.dk. Link til selve afstemningen sendes til den e-mail og mobilnummer, som opgives ved tilmelding. Der kan stemmes via egen smartphone, tablet eller pc.

Frist for opstilling er 11. februar

Både kandidater, der ønsker genvalg, og nye ansigter skal opstilles for at komme på stemmesedlen. Fristen for opstilling er 11. februar 2021 kl. 9. Det vil sige, at kandidater og deres stillere skal være indberettet elektronisk på kandidatjhemmesiden inden denne deadline.

For at opstille skal man være aktivt medlem af en landboforening, være mælke- eller oksekødsproducent samt have fem stillere. Opstillingen sker via kandidatsiden på kvaegkongres.dk. Her kan kandidater motivere sig selv og bede stillere om støtte.

Deltagelse i årsmødet er gratis, men du skal tilmelde dig på kvaegkongres.dk

Har du spørgsmål vedrørende valget, kan du kontakte Lisbeth Gøtzsche, 3339 4612 eller lgt@lf.dk

/ Lisbeth Gøtzsche, lgt@lf.dk

Undersøgelser har vist, at kalvene har det endnu bedre, hvis de ikke bare kan se og røre hinanden, men også går sammen med andre kalve. Foto: SEGES

Hjælp os i mål med viden om uheld på kvægbedrifter

Forskerne er i fuld gang med at interviewe kvægbrugere, som har haft uheld ved håndtering med kvæg. Målet er at blive bedre til forebyggelse. Men de har brug for flere – er det dig?

"Vi har fået henvendelser fra 80. Nu mangler vi bare 20, så er vi i mål og har grundlaget for at lave en virkelig god undersøgelse."

Sådan lyder det fra souschef Kent Nielsen, Arbejdsmedicin i Herning. De "20", som Kent Nielsen mangler, er kvægbrugere, der har været ude for uheld ved håndtering af kvæg, og som vil lade sig interviewe om det.

"Vi er i fuld gang med interviews, og det giver os fantastisk god viden at bygge videre på. Men for at have et tilstrækkeligt solidt grundlag for vores undersøgelse skal vi mindst have 100 interviewpersoner," forklarer han.

Ud fra interviews og analyser af håndteringsulykker vil Kent Nielsen og hans forskerkolleger bl.a. udarbejde anbefalinger til indretning af stalde, der minimerer risikoen for arbejdsulykker, og inddrage eksisterende staldteknologi til at øge arbejdssikkerheden.

Meld dig – både stort og småt tæller

Det uheld, du evt. har været ude for, behøver ikke være alvorligt, for at forskerne er interesserede i at tale med dig – også småuheld og småskader er interessante. Hvis du tilmelder dig, skal du ikke gøre yderligere selv, men vil blive ringet op. Interviewet vil vare ca. 15 minutter.

Scan QR-koden og tilmeld dig her:

/ Kirsten Marstal, kfm@seges.dk

Derfor skal kalvene have mere mælk

Fodring med mindst 8 liter sødmælk dagligt kan betale sig både økonomisk og sundhedsmæssigt.

Når kalven drikker mælk, går det til følgende formål:

- Opretholdelse af livsvigtige kropsfunktioner
- Opbygning af immunforsvar
- Muskelfunktion (bevægelse)
- Tilvækst

Hvis kalven får for lidt mælk, vil kroppen selv prioritere de vigtigste funktioner først, og tilvæksten vil falde. Får kalven derimod rigeligt med mælk, vil der være overskud til en god tilvækst. I figur 1 ses, hvordan en større andel af foderet går til tilvækst, hvis kalven får store mælkemængder.

Hvis man kun fodrer med fx 4 liter pr. dag, skal der således bruges op til 20 liter mælk for at opnå 1 kg tilvækst, mens der kun skal bruges 8 liter, hvis der tildeles 8 liter pr. dag.

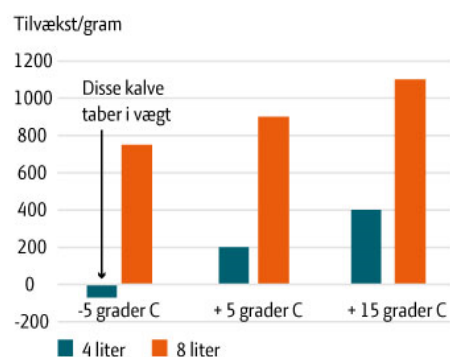

Figur 1: Andelen af næringsstoffer (i procent), der anvendes til hhv. basale livsfunktioner og tilvækst ved fodring af en kalv på ca. 50 kg med forskellige mælkemængder. Gælder for temperatur omkring 5 grader.

Bedre immunforsvar og kuldetolerance

Fodring med minimum 8 liter mælk dagligt sikrer desuden kalvene en bedre udvikling af immunforsvaret. Det er bl.a. vist, at kalve, der fodres med en høj mælkemængde, klarer sig væsentlig bedre gennem infektioner med cryptosporidier end kalve, der kun får 4 liter mælk.

Kalve, der får rigelig med mælk, har også et højere stofskifte og en højere varmeproduktion, så de har lettere ved at holde varmen. Som det kan ses i figur 2, bliver forskellen på effekten af fodring med lidt eller meget mælk endnu mere udtalt, jo koldere det er.

Figur 2: Potentialet for tilvækst i gram ved forskellige mælkemængder og forskellige temperaturer.

Fodring med stor mælkemængde bør gennemføres i hvert fald indtil, at kalvene er 4 uger. Herefter kan mængden reduceres gradvist. Økologiske kalve skal tilbydes mælk, frem til de er 3 måneder.

/ Henrik Læssøe Martin, hlm@seges.dk og Henrik Martinussen, hmn@seges.dk

Ny bog om at styrke naturen og biodiversiteten på gården

Få ny viden og gode råd om biodiversitet på bedriften i bogen "Landmanden som naturforvalter".

"Landmanden som naturforvalter" hedder en ny bog, som SEGES Natur står bag. Bogen er fuld af gode forslag til, hvad man konkret kan gøre for at styrke naturen og biodiversiteten på sin gård, og den vejleder i, hvor og hvordan man bedst kan prioritere sin tid og sine penge på natur. Desuden fortæller fem danske landmænd, hvordan de gør

en konkret indsats for biodiversiteten på deres ejendomme, og hvilke tanker de hver især gør sig om deres natur.

Bogen er på 128 sider og koster 169 kr. Bestil den i netbutikken på seges.dk

/ Kirsten Marstal, kfm@seges.dk

Top 10 over de mest brugte funktioner i DMS

Er du ligeså flittig som dine kolleger til at bruge Dagligt overblik og Kritiske målepunkter i DMS?

Hver uge klikker ca. 2.400 kvægbrugene sig via pc'en ind i DMS for at gøre brug af nogle af de mange nyttige funktioner. Nogle af funktionerne bliver brugt særlig meget. Her har vi lavet en top 10 over de funktioner, som flest kvægbrugere klikker på.

Dagligt overblik på vinderpodiet

Daglig overblik, hvor landmanden har mulighed for at lave sine registreringer og indberetninger samt trække nogle af de mest brugte lister, indtager en klar førsteplads som det mest anvendte modul. De fleste landmænd starter også i dette modul, når de tilgår DMS.

Listeudskrifter og Udskriftsoversigt bliver også brugt rigtig meget og kommer ind på hhv. anden- og tredjepladsen over de mest anvendte DMS-moduler. Her skal det dog bemærkes, at man kan finde alle sine udskrifter i modulet "Udskriftsoversigt" – fx Listeudskrifter og Analyseudskrifter. Analyseudskrifterne bliver derfor brugt af flere, end statistikken viser.

Over halvdelen bruger Kritiske målepunkter

På femtepladsen kommer Kritiske målepunkter, som bliver brugt regelmæssigt af over halvdelen af brugerne. Kritiske målepunkter giver et hurtigt overblik over udvalgte nøgletal, og i funktionen er rapporterne "EKM leveret", "Dagsydelse pr. malkende ko" og "Mælk leveret" de absolut mest åbnede. Hvis du ikke allerede også bruger disse funktioner jævnligt, så skynd dig at udnytte de fordele, som de giver.

Rang	Funktion	Andel af brugere som har brugt funktionen indenfor de seneste 3 måneder
1.	Dagligt overblik	99 %
2.	Listeudskrifter	80 %
3.	Udskriftsoversigt	79 %
4.	Udskrifter, øvrige	76 %
5.	Kritiske målepunkter	61 %
6.	Analyseudskrifter	50 %
7.	Medicin-afstemning	48 %
8.	Ydelseskontrol	37 %
9.	Foderplan	34 %
10.	Bedriftsoverblik	34 %

/ Kirstine Svenningsen, kisiv@seges.dk